

**[Χαρακτηρισμός έκτασης κατά τη δασική νομοθεσία
στα «Αστέρια» Γλυφάδας]**

Πηγή: [Νόμος & Φύση](#)

Πρόεδρος: *Π.Ν. Φλώρος*
Εισηγητής: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*
Δικηγόροι: *Δ. Βετούλης, Π. Αθανασούλης*

Οι τεχνητές δασικές φυτείες που δημιουργούνται σε ιδιωτικές γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό την υλοτομία, τη διακίνηση και εμπορία δασικών προϊόντων δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Ωστόσο, ο χαρακτηρισμός, τμήματος της επίδικης έκτασης ως «τεχνητής δασικής φυτείας» δεν έχει την έννοια ότι αυτό εξαιρείται από τη συνταγματική προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Λόγος ακυρώσεως, ότι με παράνομη και εσφαλμένη αιτιολογία εξαιρούνται της δασικής νομοθεσίας οι χαρακτηριζόμενες ως «τεχνητές δασικές φυτείες» στη θέση «ΑΣΤΕΡΙΑ» Γλυφάδας, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι οι δασικές αυτές φυτείες, δεν εξαιρούνται από την προστασία των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν προκύπτει ότι δημιουργήθηκαν επί ιδιωτικών γεωργικών εκτάσεων, με σκοπό την υλοτομία, τη διακίνηση και εμπορία δασικών προϊόντων.

Οι επίδικες εκτάσεις εμπίπτουν μεν στις ευρύτερες εκτάσεις που κηρύχθηκαν ως αναδασωτές με την 108424/13-9/16-10-1934 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας. Ενόψει, όμως, του ιδιαίτερου νομικού καθεστώτος που διέπει την επίδικη έκταση και του εξαιρετικά παρωχημένου χρόνου της ως άνω απόφασης αναδάσωσης, η ΔΕΕΔΑ δεν μπορούσε να αρκестεί εν προκειμένω στην κήρυξη ως αναδασωτέας της ευρύτερης περιοχής του λεκανοπεδίου της Αττικής το 1934 και να απέχει από τον χαρακτηρισμό. Για το σκοπό αυτό λήφθηκαν υπόψη όλα τα στοιχεία του φακέλου, σχετικά με το χαρακτήρα της επίδικης έκτασης και στις μεταβολές που επήλθαν σ' αυτήν από τα έτη 1933 και μετά.

Η προσβαλλόμενη απόφαση της ΔΕΕΔΑ είναι, κατ' αρχήν, νόμιμα αιτιολογημένη. Όμως η ΔΕΕΔΑ δεν αιτιολογεί επαρκώς, με αναφορά στις δασικές εκτάσεις που περικλείουν τα εναπομείναντα χορτολιβαδικά τμήματα, μετά τον ως άνω χαρακτηρισμό των υπολοίπων τμημάτων ως δασικών φυσικών ή τεχνητών, αν τα τμήματα αυτά αποτελούν οργανική συνέχεια του δάσους, ώστε να αποτελούν ενιαίο δασικό οικοσύστημα.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της 13/30.6.2003 αποφάσεως της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιά, με την

οποία έγινε εν μέρει δεκτή η από 11.12.1999 προσφυγή της ανώνυμης εταιρείας «Ε. Α.Ε.» κατά της 31/1999 αποφάσεως της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιώς και υπέρ του κύρους της 6187/20.11.1998 πράξης χαρακτηρισμού του Δασάρχη Πειραιά εκτάσεως 278 στρεμμάτων στη θέση «ΑΣΤΕΡΙΑ» της περιοχής του Δήμου Γλυφάδας.

3. Επειδή, στην παρ. 5 του άρθρου 10 του ν. 998/1979, ορίζεται ότι: «Δι' αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύναται να ρυθμίζεται παν θέμα αναφερόμενον εις την λειτουργίαν των κατά το παρόν άρθρον συμβουλιών και επιτροπών, ως και την ενώπιον αυτών διαδικασίαν». Περαιτέρω, στο άρθρο 78 παρ. 1 του αυτού νόμου, υπό τον γενικό τίτλο «Εξουσιοδοτήσεις», ορίζονται τα εξής: «Δι' αποφάσεων του Υπουργού Γεωργίας δημοσιευομένων εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται πάσαι αι λεπτομέρειαι εφαρμογής του παρόντος νόμου». Κατ' επίκληση των ανωτέρω εξουσιοδοτικών διατάξεων εκδόθηκε η 78806/4479/27-5-1993 απόφαση του Υφυπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 396 τ. Β'), με την οποία ρυθμίζονται διαδικαστικά θέματα σχετικά με την ενώπιον των Επιτροπών Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων διαδικασία και τις αποφάσεις αυτών και στην οποία ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι οι αποφάσεις Δευτεροβαθμίων Ε.Ε.Δ.Α. προσβάλλονται στο ΣΤΕ με αίτηση ακυρώσεως του οικείου Νομάρχη (παρ. 3) και ότι η προθεσμία ασκήσεως αιτήσεως ακυρώσεως από τον τελευταίο ενώπιον του ΣΤΕ (ή εχόντων έννομο συμφέρον ιδιωτών) αρχίζει από την τελευταία δημοσίευση των αποφάσεων των Δευτεροβαθμίων Ε.Ε.Δ.Α., κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του ν. 998/1979 (παρ. 4).

4. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω εξουσιοδοτικών διατάξεων του ν. 998/1979, παρέχεται στον Υπουργό Γεωργίας η εξουσιοδότηση ρυθμίσεως, αφ' ενός μεν διαδικαστικών θεμάτων αφορώντων ειδικώς στη διοικητική διαδικασία επιλύσεως δασικών αμφισβητήσεων ενώπιον των οικείων επιτροπών, καθώς και θεμάτων αναγομένων στην λειτουργία των επιτροπών αυτών (άρθρο 10 παρ. 5), αφ' ετέρου δε λεπτομερειακών σε σχέση προς τις διατάξεις του νόμου αυτού θεμάτων, των οποίων η ρύθμιση είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού εν

γένει (άρθρο 78 παρ. 1). Επομένως δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των ανωτέρω, δυναμένων να ρυθμισθούν με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, θεμάτων, η δυνατότητα καθορισμού της προθεσμίας ασκήσεως του ενδίκου μέσου της αιτήσεως ακυρώσεως εκ μέρους οργάνου της Διοικήσεως ή εχόντων έννομο συμφέρον ιδιωτών, διότι το ζήτημα αυτό δεν είναι ούτε διαδικαστικό υπό την ανωτέρω έννοια ούτε λεπτομερειακό. Συνεπώς, η προαναφερόμενη ρύθμιση της παρ. 4 της 78806/4479/27-5-1993 αποφάσεως του Υφυπουργού Γεωργίας είναι ανίσχυρη, διότι δεν βρίσκει έρεισμα στις εξουσιοδοτικές διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 5 και 78 παρ. 1 του ν. 998/1979, κατ' επίκληση των οποίων εκδόθηκε η υπουργική αυτή απόφαση (ΣΤΕ 2259/2007).

5. Επειδή, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 46 παρ. 1 του π. δ/τος 18/1989, (Α' 8), η εξηκονθήμερη προθεσμία για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά πράξεως που δεν είναι κατά νόμο δημοσιευτέα αρχίζει από την επομένη της κοινοποίησώς της ή, σε περίπτωση μη κοινοποίησώς της, από τότε που έλαβε πλήρη γνώση της πράξεως αυτής ο αιτών. Στην προκειμένη περίπτωση, η προσβαλλόμενη 13/2003 απόφαση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιά, της οποίας η δημοσίευση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14 του ν. 998/1979 δεν αποτελεί συστατικό τύπο της διαδικασίας εκδόσεως της πράξεως, δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου ότι κοινοποιήθηκε στον αιτούντα Δήμο. Κατά συνέπεια, η υπό κρίση αίτηση, κατατεθείσα στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας στις 8.1.2004, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα από τη δημοσιοποίηση, στις 10.11.2003, με τοιχοκόλληση της προσβαλλόμενης πράξης, έχει ασκηθεί εμπροθέσμως.

6. Επειδή με το άρθρο 2 του Α.Ν. 827/1948 (ΦΕΚ 258 Α') προστέθηκε άρθρο 12α στο κυρωθέν με το άρθρο πρώτο του Ν. Δ/τος 180/1946 (ΦΕΚ 324 Α') από 6-7.5.1946 Ν.Δ. (ΦΕΚ 147 Α'). Κατά την παρ. 1 αυτού με β.δ. μπορεί να χαρακτηρίζεται ως τουριστικό δημόσιο κτήμα ακίνητο που ανήκει στο Δημόσιο (κτίσμα, τμήμα αιγιαλών ή ακαλύπτων χώρων κλπ.) χρήσιμο για την ανάπτυξη του τουρισμού, κατά την παρ. 2, των χαρακτηρισθέντων κατά τα ανωτέρω κτημάτων η διοίκηση και η διαχείριση μπορεί να ανατεθεί στη Γενική Γραμματεία Τουρισμού ενώ με την παρ. 4 παρέχεται εξουσιοδότηση όπως με διατάγματα καθορισθούν τα της διοικήσεως, διαχειρίσεως και εκμεταλλεύσεως των ανωτέρω κτημάτων. Εξ άλλου, με το άρθρο μόνο του Ν. 3159/1955 (ΦΕΚ 68 Α') κυρώθηκε η από 29.10.1954 σύμβαση μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας και Αθηνών και της Εταιρείας Α. Κατά το προοίμιο της συμβάσεως, σε κυριότητα του Δημοσίου τμήμα της περιοχής Γλυφάδας, κηρυχθέν ως

τουριστικό δημόσιο κτήμα, συνιστάται υπέρ της Εταιρείας Α δικαίωμα επικαρπίας με αντίστοιχη υποχρέωσή της να εκτελέσει εντός αυτού διάφορα έργα. Τα έργα αυτά, τουριστικού χαρακτήρα και προορισμού (άρθρο 2 της συμβάσεως), ήταν τα ελάχιστα προβλεπόμενα ως υποχρέωση της Εταιρείας (άρθρο 6 της συμβάσεως), συνίσταντο δε στη διαμόρφωση του χώρου (περίφραξη, εγκατάσταση εσωτερικού δικτύου ηλεκτρισμού και υδρεύσεως, δημιουργία αλσών, κήπων, διακοσμητικού πρασίνου, αρτηριών, ατραπών, χώρων αθλοπαιδιών, παρ. Α' άρθρου 1 της συμβάσεως) καθώς και στην ανέγερση κτισμάτων (ξενοδοχείου τουλάχιστον 120 κλινών, 20 περιπτέρων μονίμου κατασκευής, 100 μεμονωμένων ιδιωτικών καμπίων, τριών συγκροτημάτων αποδυτηρίων, κέντρου πολυτελείας, εστιατορίου και κυλικείου, παρ. Β' άρθρου 1 της συμβάσεως). Η διάρκεια δε της παραχωρήσεως ορίστηκε κατ' αρχήν για τριάντα έτη (άρθρο 3 της συμβάσεως). Εξ άλλου, με το άρθρο 1 του Ν. Δ/τος 920/1971 (ΦΕΚ 148 Α') ορίστηκε ότι αντικείμενο του νομοθετήματος αυτού είναι η επί νέων βάσεων ρύθμιση των υφισταμένων συμβατικών σχέσεων μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδας και της Α.Ε. Α. που αφορούν, στις εκμεταλλεύσεις περιοχών του Δημοσίου που βρίσκονται, πλην άλλων, στη Γλυφάδα, ενώ με το άρθρο 5 του αυτού Ν. Δ/τος ορίστηκε ότι η κυρωθείσα με τον ανωτέρω Ν. 3159/1955 από 29.10.1954 σύμβαση θα αναμορφωθεί εντός πλαισίου περιλαμβάνοντος, πλην άλλων, την εκτέλεση έργων βελτιώσεως και εκσυγχρονισμού των υφισταμένων εγκαταστάσεων και τη δυνατότητα παρατάσεως του χρόνου παραχωρήσεως - ως ημερομηνία λήξεως του οποίου, κατά το άρθρο 1 παρ. Γ' περ. 1 του ν. 162/1975, (ΦΕΚ 199 Α'), ορίστηκε ήδη η 16.3. 2010 - εάν η Α.Ε. Α. αναλάβει την υποχρέωση να εκτελέσει νέα έργα, θεωρηθέντος ότι με τα ήδη κατασκευασθέντα έχουν εκπληρωθεί όλες οι συμβατικές της υποχρεώσεις. Επακολούθησε η 2562/10.7.1972 σύμβαση (ΦΕΚ 122 Α'), με τα άρθρα 3 και 5 της οποίας η εταιρεία ανέλαβε την υποχρέωση, συμφώνως προς τις ανωτέρω διατάξεις, να εκτελέσει έργα βελτιώσεως και εκσυγχρονισμού των υφισταμένων εγκαταστάσεων και προβλέφθηκε δυνατότητα παρατάσεως του χρόνου παραχωρήσεως, κοινή συναινέσει, έως 25 έτη προς εκτέλεση νέων έργων. Ύστερα από αίτηση της ανώνυμης εταιρείας «Ε. Α.Ε.» εκδόθηκε η 6187/20.11.1998 απόφαση του Δασάρχη Πειραιά, με την οποία έκταση συνολικού εμβαδού 278 στρεμμάτων που βρίσκεται στη θέση "Αστέρια Γλυφάδας" χαρακτηρίστηκε χορτολιβαδική έκταση που δεν εμπίπτει στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Κατά της αποφάσεως αυτής υποβλήθηκαν αντιρρήσεις ενώπιον της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Ν. Πειραιά, με την 31/1999 απόφαση της

οποίας η ανωτέρω έκταση χαρακτηρίστηκε εν μέρει δάσος και αναδασωτέα, εν μέρει τεχνητή δασική φυτεία, εν μέρει δασική έκταση και εν μέρει μη δασική. Κατά της τελευταίας αυτής αποφάσεως υποβλήθηκαν αντιρρήσεις ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιά, η οποία με την 1/22.3.2001 απόφαση της απέρριψε τις αντιρρήσεις του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής και ενδιαφερομένων ιδιωτών και, κατ' αποδοχήν των αντιρρήσεων της ως άνω εταιρείας «Ε. Α.Ε.» και της εταιρείας «Α. Α.Ε.Ε.», εξαφάνισε την προαναφερόμενη απόφαση της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής και έκρινε ότι επί της ανωτέρω εκτάσεως δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του ν. 998/1979 "Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας" (ΦΕΚ 289 Α'). Ειδικότερα, με την 1/2001 απόφασή της η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιά έκρινε ότι με το ν. 3159/ 1955 η επίδικη έκταση "κηρύχθηκε τουριστικό δημόσιο κτήμα προς το σκοπό όπως αποδεσμευθεί από οποιοδήποτε άλλο νόμιμο περιορισμό εξ αιτίας του οποίου θα ήταν δυνατό να καταστή ανενεργός η κυρωθείσα με αυτόν σύμβαση" και ότι, συνεπώς, "η με την ειδική αυτή ρύθμιση γενόμενη ανεξαρτητοποίηση του ανωτέρω κτήματος και η υπαγωγή του στο παραπάνω προσδιοριζόμενο ειδικό νομικό καθεστώς είναι φανερό ότι δεν επιτρέπει επί τούτου εφαρμογή των διατάξεων του ν. 998/1979 "περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας" διότι από τις διατάξεις του νόμου αυτού (καθώς και από εκείνων των προϊσχυσάντων νόμων 4173/1929 ... και ν.δ. 86/1969) δημιουργούνται δεσμεύσεις που εμποδίζουν την εκτέλεση των παραπάνω αναφερομένων έργων, η εκτέλεση των οποίων αναγκαίως θα απαιτούσε αποψίλωση και κατάληψη ... μεγάλων εκτάσεων, χωρίς μάλιστα προσδιορισμό ή περιορισμό αναφορικά με την ακριβή θέση εκτελέσεως των έργων αυτών ή και όσων τυχόν καταστεί αναγκαίο να εκτελεσθούν στο μέλλον". Συνεπεία δε της κρίσεως της αυτής, η 31/1999 απόφαση της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων, με την οποία είχε κριθεί ότι κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 998/1979 η επίδικη έκταση ήταν εν μέρει δάσος και αναδασωτέα, εν μέρει τεχνητή δασική φυτεία, εν μέρει δασική έκταση και εν μέρει χορτολιβαδική, εξαφανίσθηκε με την ως άνω απόφαση της δευτεροβάθμιας επιτροπής η οποία δεν εξέτασε την υφισταμένη πραγματική κατάσταση ως προς τη μορφή της επίμαχης εκτάσεως αλλά στηρίχθηκε στη σκέψη ότι αυτή δεν υπάγεται στη δασική νομοθεσία για τον ανωτέρω λόγο και, συνεπώς, δεν είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί δασική. Η αιτιολογία αυτή της 1/2001 αποφάσεως κρίθηκε μη νόμιμη με την 2260/2002

απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε επί αιτήσεως ακυρώσεως του Αθανασίου Ηλιόπουλου και λοιπών κατοίκων της Γλυφάδας Αττικής κατά της αποφάσεως αυτής. Επίσης, με επάλληλη αιτιολογία της ίδιας απόφασης η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων έκρινε ότι στην επίδικη περιοχή δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 998/1979 κατά τη διάταξη της περ. ε' της παρ. 6 του άρθρου 3 αυτού για το λόγο ότι έχει η περιοχή αυτή ενταχθεί στο εγκριθέν με την 95271/6989/18.11-1112.1992 απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. (ΦΕΚ 1303 Δ') γενικό πολεοδομικό σχέδιο Γλυφάδας με χρήσεις τουρισμού και αναψυχής. Και η αιτιολογία αυτή κρίθηκε μη νόμιμη με την ως άνω 2260/2002 απόφαση, εφόσον η απόφαση αυτή του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και μόνο δεν αρκεί για το χαρακτηρισμό της επίμαχης εκτάσεως ως οικοδομήσιμου χώρου. Το Συμβούλιο της Επικρατείας με την 2260/2002 απόφαση του ακύρωσε την ανωτέρω απόφαση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων και ανέπεμψε την υπόθεση στην ίδια επιτροπή για νέα νόμιμη κρίση. Με την ήδη προσβαλλόμενη 13/2003 απόφαση της η ως άνω Επιτροπή απέρριψε ως απαράδεκτα τα υπομνήματα - προσφυγές του Δήμου Γλυφάδας και των Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων Α.Ε., απέρριψε τις προσφυγές-αντιρρήσεις: α) του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, β) της Σ. Α. κλπ. (28) ιδιωτών, γ) της Α. ΑΞΕ (Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος) και, δεχόμενη εν μέρει την προσφυγή της Ε. Τουριστικής Α.Ε., χαρακτήρισε την έκταση των 278,00 στρεμμάτων στη θέση «Αστέρια Γλυφάδας» περιοχής Δήμου Γλυφάδας, εξαφανίζοντας εν μέρει την 31/1999 απόφαση της Δ/θμιας Ε.Ε.Δ.Α. Ν. Πειραιά, ως εξής: Α) την έκταση των 61,4 στρ. ως δάσος των παρ. 1 και 5 του Ν. 998/1979, Β) τις εκτάσεις εμβαδού 116,4 στρ. με χρώμα κόκκινο και 28 στρ. με χρώμα κίτρινο και πράσινη διαγράμμιση, ως τεχνητές δασικές φυτείες της παρ. 4 άρθρου 3 του ν. 998/1979 και Γ) τις εκτάσεις συνολικού εμβαδού 72,2 στρ. με κίτρινο χρώμα ως χορτολιβαδική έκταση της παρ. 6β του άρθρου 3 του ν. 998/79.

7. Επειδή, κατά της 1/2001 αποφάσεως της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων είχε ασκήσει την από 12.6.2001 αίτηση ακυρώσεως ο ήδη αιτών Δήμος Γλυφάδας. Με την 2261/2002 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίθηκε ότι ο Δήμος Γλυφάδας, στην περιοχή του οποίου βρίσκεται η επίδικη έκταση, ως συμμετασχών στη διοικητική διαδικασία που απέληξε στην έκδοση της ως άνω αποφάσεως υποστηρίζοντας το δασικό χαρακτήρα της εκτάσεως, με έννομο συμφέρον είχε ασκήσει την αίτηση ακυρώσεως και κηρύχθηκε καταργημένη η ανοιγείσα με αυτήν δίκη. Με αυτά τα δεδομένα, με

έννομο συμφέρον ασκείται από τον αιτούντα Δήμο η κρινόμενη αίτηση, στρεφόμενη κατά της εκδοθείσας μετά την ως άνω αναπομπή απόφαση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής.

8. Επειδή, με το άρθρο 10 παρ. 3 του ν. 998/1979 προβλέφθηκε η λειτουργία Επιτροπών Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων και Δευτεροβαθμίων Επιτροπών Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων. Ειδικότερα δε ορίσθηκε ότι οι Δευτεροβάθμιες Επιτροπές, οι οποίες εδρεύουν στην έδρα κάθε Εφετείου, είναι τριμελείς και αποτελούνται από τον Πρόεδρο Εφετών και τους οικείους Επιθεωρητές Δασών και Γεωργίας. Με την παρ. 27 του άρθρου 2 της 272961/26.04.1982 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως και Γεωργίας (Β' 215) διατηρήθηκε η τριμελής σύνθεση των Δευτεροβαθμίων Επιτροπών, ορίσθηκε δε ότι σε αυτές συμμετέχουν αντί του Επιθεωρητού Δασών, δασολόγος της Επιθεωρήσεως Δασών και αντί του Επιθεωρητού Γεωργίας, γεωπόνος της Περιφερειακής Διευθύνσεως Γεωργικής Αναπτύξεως. Ακολουθώντας, με την παρ. 17 του άρθρου 2 της 347624/21.10.1982 κοινής αποφάσεως των ιδίων Υπουργών (Β' 841) στις Δευτεροβαθμίους Επιτροπές προστέθηκε, ως τέταρτο μέλος, εκπρόσωπος της οικείας συνδικαλιστικής οργανώσεως των Υπαλλήλων του Υπουργείου Γεωργίας (βλ. ΣτΕ 2140/1986 Ολ.) και ως τέτοια ορίσθηκε με την 358523/23.12.1983 κοινή απόφαση των ιδίων ως άνω Υπουργών (Β' 763) η Πανελλήνια Ένωση Δασολόγων Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΕΔΔΥ). Τέλος, με την παρ. 13 του άρθρου 2 της 393155/ 22.09.1992 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Προεδρίας της Κυβερνήσεως, Γεωργίας και Οικονομικών (Β' 579-διόρθωση σφαλμάτων Β' 271/1993), η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 2026/1992 (Α' 43), οι ως άνω Επιτροπές διατηρήθηκαν, ορίσθηκε δε ότι «Αντί του εκπροσώπου της ΠΕΔΔΥ, μετέχουν στην σύνθεση των Επιτροπών από ένας Δασολόγος εκ των Δασαρχείων της περιοχής της Επιθεώρησης».

9. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την 261123/13.6.2002 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, όπως τροποποιήθηκε με την 208342/3.2.2003 απόφαση αυτού, συγκροτήθηκε η Δευτεροβάθμια Επιτροπή Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων του Εφετείου Πειραιά, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο Εφετών Πειραιά, από δασολόγο της Διευθύνσεως Δασών Περιφέρειας Αττικής, από γεωπόνο της Διεύθυνσης «Γεωργικής Ανάπτυξης» της ίδιας ως άνω Περιφέρειας και από δασολόγο του Δασαρχείου Πάρνηθας. Η κατά τα ανωτέρω συγκρότηση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής από τα τέσσερα αυτά μέλη παρίσταται νόμιμη εφόσον έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις που έχουν εκτεθεί στην προηγούμενη σκέψη,

πρέπει δε, κατόπιν αυτού, να απορριφθεί ως αβάσιμος ο περὶ του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως (βλ. ΣτΕ 1247, 1248/2005, 2071/2004).

10. Επειδή, κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η οποία αποτυπώνεται ήδη στις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45), τα μέλη των συλλογικών οργάνων οφείλουν, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους ως μελών των οργάνων αυτών, να παρέχουν τα εχέγγυα αμερόληπτης κρίσης. Κατ' εφαρμογή της διοικητικής αυτής αρχής δεν επιτρέπεται το πρόσωπο, που υπό την ιδιότητα του διοικητικού οργάνου εκδίδει μια διοικητική πράξη, να συμπίπτει με το πρόσωπο που την ελέγχει ή να μετέχει στο συλλογικό όργανο που ασκεί τον έλεγχο αυτό, εκτός αν ρητώς ορίζεται το αντίθετο ή συνάγεται σαφώς από τις διατάξεις που ορίζουν την αρμοδιότητα των οργάνων. Εξάλλου, κατά το άρθρο 19 παρ. 9 του ν. 1599/1986 (Α' 75), η οποία ως ειδική εξακολουθεί να ισχύει και μετά τη θέση σε ισχύ του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, όταν οι σχετικές διατάξεις προβλέπουν δύο βαθμούς ουσιαστικής κρίσης της υπόθεσης, μπορεί να είναι μέλος δευτεροβάθμιου συλλογικού οργάνου πρόσωπο που είχε μετάσχει στο πρωτοβάθμιο συλλογικό όργανο, χωρίς να δημιουργούνται υπόνοιες μεροληψίας. Τούτο δε ισχύει πολύ περισσότερο όταν, όπως στην προκείμενη περίπτωση, ο διοικούμενος δεν αμφισβήτησε με συγκεκριμένους ισχυρισμούς την αμεροληψία του μέλους συλλογικού οργάνου που έχει αρμοδιότητα να κρίνει την υπόθεση και δεν ζήτησε για το λόγο αυτό την εξαίρεση του από το συλλογικό όργανο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 3 και 4 του ν. 2690/1999 (βλ. ΣτΕ 741/2003 και 954/2002, 2289/2001 κ.ά.). Συνεπώς, είναι απορριπτός ως αβάσιμος ο λόγος περὶ μη νομίμου συνθέσεως της εκδούσης την προσβαλλόμενη απόφαση Δευτεροβάθμιας Επιτροπής λόγω της συμμετοχής σ' αυτήν του δασολόγου Ελευθέριου Παπαλόπουλου, ο οποίος είχε συμμετάσχει ως εισηγητής στη σύνθεση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής που είχε εκδώσει την 1/2001 απόφαση.

11. Επειδή, από τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 10 και του άρθρου 14 του ν. 998/1979 περὶ της αρμοδιότητας των δευτεροβαθμίων επιτροπών επιλύσεως δασικών αμφισβητήσεων και της ενώπιον αυτών διαδικασίας, δεν προκύπτει ότι επιβάλλεται ως ουσιώδης τύπος της διαδικασίας ο ορισμός εισηγητή για κάθε υπόθεση που κρίνεται από την επιτροπή. Εξάλλου, όπως βεβαιώνεται στην προσβαλλόμενη πράξη, η απόφαση αυτή ελήφθη μετά από διαλογική συζήτηση και τήρηση των κανόνων της ψηφοφορίας και των λοιπών διαδικαστικών κανόνων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Συνεπώς, είναι απορριπτός, ως αβάσιμος, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι, κατά

παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, δεν ορίστηκε εισηγητής για την υπόθεση, ούτε υποβλήθηκε στη επιτροπή κάποια εισήγηση προς εκτίμηση.

12. Επειδή, μετά την ακύρωση της 1/2001 απόφασης της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιά και την αναπομπή της υπόθεσης στην ίδια Επιτροπή με την 2260/2002 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η υπόθεση επανήλθε στο στάδιο της εξέτασης της προσφυγής που κατέθεσαν κάτοικοι της περιοχής Γλυφάδας, ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας Αττικής και η Α.Ε. Α. κατά της 31/1999 αποφάσεως της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων, με την οποία εξαφανίστηκε η 6187/20.11.1998 απόφαση του Δασάρχη Πειραιά και χαρακτηρίστηκε η επίδικη έκταση εν μέρει δάσος και αναδασωτέα, εν μέρει τεχνητή φυτεία, εν μέρει δασική έκταση και εν μέρει μη δασική. Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι ελήφθησαν υπόψη οι από 1.3.1999 αντιρρήσεις του αιτούντος Δήμου ενώπιον της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων κατά της πράξης χαρακτηρισμού της επίδικης έκτασης από το Δασάρχη Πειραιά, ενώ το από 14.4.2003 υπόμνημά του, κατά το μέρος που είχε την έννοια νέας προσφυγής κατά της 31/1999 απόφασης, νομίμως απορρίφθηκε ως εκπροθέσμως κατατεθέν, και δεν προκύπτει μεν αν ελήφθη υπόψη ως νέο έγγραφο για τη διαμόρφωση της κρίσης της Επιτροπής για την υφιστάμενη πραγματική κατάσταση κατά το χρόνο έκδοσης της ήδη προσβαλλόμενης απόφασης αυτής, αλλά δεν προβάλλεται από τον αιτούντα Δήμο ότι με το υπόμνημα αυτό είχαν προβληθεί ουσιώδεις ισχυρισμοί που αφορούσαν το χαρακτήρα της επίδικης έκτασης, οι οποίοι έχρηζαν ειδικής απαντήσεως. Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι με μη νόμιμη αιτιολογία απορρίφθηκε ως απαράδεκτο το από 14.4.2003 υπόμνημα του αιτούντος.

13. Επειδή, στο άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 998/1979 «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας» (Α' 289), όπως αυτή η διάταξη ίσχυε κατά τον κρίσιμο στην προκείμενη περίπτωση χρόνο, πριν από την αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.3208/2003, οριζόταν ότι: «Εις τας διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται και αι εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών ευρισκόμεναι εκτάσεις, αι οποίαι καλύπτονται υπό δασικής βλαστήσεως φυσικώς ή τεχνητώς δημιουργούμενης (πάρκα ή άλση) ως και αι οπουδήποτε δημιουργούμεναι δενδροστοιχίαι ή δασικά φυτεία». Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1 του ν. 2664/1998 «Εθνικό Κτηματολόγιο και άλλες διατάξεις» (Α' 275), όπως αυτή είχε πριν την αντικατάστασή της με την παράγραφο 1

του άρθρου 5 του ν.3208/2003, «1. Οι δασικοί χάρτες καταρτίζονται κατά νόμο από τις προβλεπόμενες στη διάταξη της παραγράφου 10 του άρθρου 28 του παρόντος νόμου υπηρεσίες του νομαρχιακού επιπέδου Διευθύνσεων Δασών. Τα αναγκαία στοιχεία για τον προσδιορισμό των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων, όπως αυτές προσδιορίζονται στις διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 «περί προστασίας των δασών και των δασικών εκτάσεων της χώρας» (ΦΕΚ 289 Α'), εξαιρουμένων των τεχνητών δασικών φυτειών, λαμβάνονται προεχόντως από την παλαιότερη και την πλησιέστερη προς το χρόνο κατάρτισης του δασικού χάρτη αεροφωτογράφιση της περιοχής...». Περαιτέρω, στην παρ. 2 του άρθρου 27 του Ν. 2664/1998 ορίζεται ότι «Τα κατά τα ανωτέρω δάση και οι δασικές εκτάσεις εν γένει εκτάσεις απεικονίζονται σε κατάλληλης κλίμακας αεροφωτογραφικό ή χαρτογραφικό υλικό...το οποίο αποτελεί τον προσωρινό δασικό χάρτη...», ενώ κατά την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ο οριστικός δασικός χάρτης «έχει πλήρη αποδεικτική ισχύ σε κάθε διοικητική ή δικαστική αρχή. Επί των οριστικών δασικών χαρτών σημειώνονται οι περίμετροι όλων των δασικών εν γένει εκτάσεων, στις οποίες εφαρμόζονται και ισχύουν οι διατάξεις της δασικής νομοθεσίας». Με την παρ. 1 του άρθρου 1 του μεταγενέστερου της προσβαλλόμενης πράξης ν. 3208/2003 «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 303) αντικαταστάθηκαν οι παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 3 του ν.998/1979 και η ως άνω παράγραφος 4, μετά την αναρίθμηση της σε παράγραφο 5, ορίζει πλέον ότι «Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται και τα εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών πάρκα και άλση, καθώς και οι εκτάσεις που κηρύσσονται ή έχουν κηρυχθεί με πράξη της αρμόδιας αρχής ως δασωτέες ή αναδασωτέες». Οι ως άνω διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 27 του ν. 2664/1998 αντικαταστάθηκαν με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 5 ν. 3208/2003 ως εξής: «1. Οι δασικοί χάρτες καταρτίζονται κατά νόμο από τις προβλεπόμενες στη διάταξη της παραγράφου 10 του άρθρου 28 υπηρεσίες των Διευθύνσεων Δασών της Περιφέρειας στο νομό. Τα αναγκαία στοιχεία για τον προσδιορισμό των δασών και των δασικών εκτάσεων λαμβάνονται από την παλαιότερη και την πλησιέστερη προς το χρόνο κατάρτισης του δασικού χάρτη, αεροφωτογραφία... 2..Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις των παραγράφων 1 και 2, καθώς και οι εκτάσεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 απεικονίζονται σε κατάλληλης κλίμακας αεροφωτογραφικό ή χαρτογραφικό υλικό, το οποίο, αφού συμπληρωθεί με τα φωτοερμηνευτικά στοιχεία των

αεροφωτογραφιών, αποτελεί τον προσωρινό δασικό χάρτη». Τέλος, στο άρθρο 11 του ν. 3208/2003 προβλέπεται ότι: «Οι υπαγόμενες στην περίπτωση α' της παραγράφου 6 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 ιδιωτικές γεωργικές εκτάσεις, στις οποίες υπάρχουν ή δημιουργούνται τεχνητές δασικές φυτείες, δεν προσλαμβάνουν εκ του λόγου αυτού το δασικό χαρακτήρα. Με την επιφύλαξη των όσων ορίζονται στους σχετικούς κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ιδιοκτήτες αυτών των εκτάσεων διαχειρίζονται τις δασικές φυτείες ελεύθερα, χωρίς περιορισμούς ως προς το χρόνο και το είδος της υλοτομίας και τη μετέπειτα χρήση του αγρού». Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 3208/2003, της προστασίας των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας εξαιρούνται εκείνες μόνο οι δασικές φυτείες που δημιουργούνται επί ιδιωτικών γεωργικών εκτάσεων, με σκοπό την υλοτομία, τη διακίνηση και εμπορία δασικών προϊόντων (βλ. Π.Ε. 131/2007 και εισηγ. Έκθεση του ν. 3208/2003, σελ. 10, όπου διευκρινίζεται ότι πρόκειται για λευκόνες, χριστουγεννιάτικα δένδρα και δασικές φυτείες του Κανονισμού 1280 ΕΟΚ που δημιουργήθηκαν ή δημιουργούνται επί γεωργικών εκτάσεων από τους ιδιοκτήτες τους). Την ίδια, όμως, έννοια είχε και η διάταξη του άρθρου 27 παρ. 1 του ν. 2664/1998, όπως είχε πριν την αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3208/2003, η οποία δεν περιέσπειλε το πεδίο εφαρμογής της διάταξης της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 σε σχέση με τις τεχνητές δασικές φυτείες, οι οποίες υπάγονται στο προστατευτικό καθεστώς του νόμου αυτού είτε είχαν δημιουργηθεί προ της ενάρξεως της ισχύος του είτε δημιουργούνται μετά από αυτήν, διότι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις της Χώρας, είτε ανήκουν στο Δημόσιο είτε σε ιδιώτες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, υπάγονται ως φυσικά αγαθά υπό ίδιον προστατευτικό καθεστώς, προς το σκοπό της διατήρησης της κατά τον προορισμό τους χρήσης τους και της διαφύλαξης της φυσικής και βιολογικής ισορροπίας που προκύπτει από την ύπαρξή τους. Αυτή η προστασία αφορά τις εκτάσεις που πράγματι καλύπτονται από δασική βλάστηση είτε αυτή δημιουργήθηκε με φυσικά είτε με τεχνικά μέσα (βλ. ΣΤΕ 89/1981, 2568/1981, 2087/2004, 321/2005). Ποτέ δε δεν υπάγονταν στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας οι τεχνητές δασικές φυτείες που δημιουργούνταν επί ιδιωτικών γεωργικών εκτάσεων, με σκοπό την υλοτομία, τη διακίνηση και εμπορία δασικών προϊόντων. Ενόψει των ανωτέρω, ο χαρακτηρισμός με την προσβαλλόμενη πράξη, τμήματος της επίδικης έκτασης ως «τεχνητές δασικής φυτείας» δεν έχει την έννοια ότι αυτό εξαιρείται από τη συνταγματική προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων. Συνεπώς, ο λόγος ακυρώσεως, με τον

οποίο προβάλλεται ότι με παράνομη και εσφαλμένη αιτιολογία εξαιρούνται της δασικής νομοθεσίας οι χαρακτηριζόμενες ως «τεχνητές δασικές φυτείες» της παρ. 4 άρθρου 3 του ν. 998/1979, εκτάσεις εμβαδού 116,4 στρ. και 28 στρ., στη θέση «ΑΣΤΕΡΙΑ» της περιοχής του Δήμου Γλυφάδας, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι οι δασικές αυτές φυτείες, εφόσον δεν προκύπτει ότι δημιουργήθηκαν επί ιδιωτικών γεωργικών εκτάσεων, με σκοπό την υλοτομία, τη διακίνηση και εμπορία δασικών προϊόντων, δεν εξαιρούνται από την προστασία των διατάξεων της δασικής νομοθεσίας.

14. Επειδή, το άρθρο 14 του ν. 998/1979 «περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας» (Α' 289), θεσπίζει προσωρινώς ειδική διοικητική διαδικασία για τον χαρακτηρισμό μιας έκτασης ως δασικής ή μη, με πράξη του αρμόδιου δασάρχη, η οποία «δέον να είναι προσηκόντως ητιολογημένη δι' αναφοράς εις την μορφολογίαν του εδάφους, το είδος, την σύνθεσιν, την έκτασιν της βλαστήσεως και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά- αυτής, τας τυχόν επελθούσας προσφάτως αλλοιώσεις ή καταστροφάς, ως και εις παν έτερον χρήσιμον στοιχείον προς χαρακτηρισμόν της εκτάσεως» (παρ. 2). Η απόφαση του δασάρχη υπόκειται σε αντιρρήσεις και εν συνεχεία σε προσφυγή ενώπιον της κατά το άρθρο 10 του ίδιου νόμου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας επιτροπής, η οποία «λαμβάνουσα υπ' όψιν τον σχετικών φάκελλον και τας προτάσεις του ενδιαφερομένου ως άνω ιδιώτου, νομικού προσώπου ή δημοσίας υπηρεσίας, δυναμένη δε και να διενεργήση αυτοψίαν προς μόρφωσιν ασφαλεστέρας γνώμης περί της υφισταμένης εν τη περιοχή καταστάσεως, αποφαίνεται ητιολογημένως ...» (παρ. 3). Περαιτέρω, το άρθρο 3 του ίδιου νόμου, πριν από την τροποποίηση του από το άρθρο 1 του ν. 3208/2003, όριζε τα εξής: «1. Ως δάσος νοείται πάσα έκτασις της επιφανείας του εδάφους, η οποία καλύπτεται εν όλω ή σποραδικώς υπό αγρίων ξυλωδών φυτών οιωνήποτε διαστάσεων και ηλικίας, αποτελούντων ως εκ της μεταξύ των αποστάσεως και αλληλεπιδράσεως οργανικήν ενότητα, και η οποία δύναται να προσφέρη προϊόντα εκ των ως άνω φυτών εξαγόμενα ή να συμβάλει εις την διατήρησιν της φυσικής και βιολογικής ισορροπίας ή να εξυπηρετήση την διαβίωσιν του ανθρώπου εντός του φυσικού περιβάλλοντος. 2. Ως δασική έκτασις νοείται πάσα έκτασις της επιφανείας του εδάφους, καλυπτόμενη υπό αραιάς ή πενιχρός, υψηλής ή θαμνώδους, ξυλώδους βλαστήσεως οιασδήποτε διαπλάσεως και δυναμένη να εξυπηρετήση μίαν ή περισσότερους των εν τη προηγουμένη παραγράφω λειτουργιών. 3. Εις τα δάση ή τας δασικές εκτάσεις, αντιστοίχως, περιλαμβάνονται και αι εντός αυτών οιασδήποτε φύσεως ασκεπείς εκτάσεις, χορτολιβαδικαί ή μη, βραχώδεις εξάρσεις και γενικώς

ακάλυπτοι χώροι, καθώς και οι υπεράνω δασών ή δασικών εκτάσεων ασκεπείς κορυφαί ή αλπικοί ζώνες των ορέων και οι άβατοι κλιτύες αυτών. Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις δεν μεταβάλλουν τον, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, χαρακτήρα αυτών και όταν ακόμη εντός αυτών υφίστανται μεμονωμένα ή εγκατεσπαρμένα καρποφόρα δένδρα ή συστάδες τοιούτων δένδρων. 4... 5. Εις τις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται και οι εκτάσεις εκείνες οι οποίες κηρύσσονται ή έχουν ήδη κηρυχθεί δια πράξεως της αρμοδίας διοικητικής αρχής ως δασωτά ή αναδασωτά. 6. Δεν υπάγονται οπωσδήποτε εις τις διατάξεις του παρόντος νόμου: α) Οι γεωργικώς καλλιεργούμενες εκτάσεις, β) Οι χορτολιβαδικαί εκτάσεις, οι ευρισκόμενες επί πεδινών εδαφών ή επί ανωμάλου εδάφους ή λόφων, εφ' όσον δεν εμπίπτουν εις τις περιπτώσεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου ή δεν έχουν κηρυχθεί ένεκα του προστατευτικού αυτών χαρακτήρος ή εξ άλλου λόγου δασωτά κατά τις εις το άρθρον 38 του παρόντος νόμου οριζόμενες, γ) Οι βραχώδεις ή πετρώδεις εκτάσεις, οι ευρισκόμενες επί των ως άνω πεδινών ή ανωμάτων ή λοφωδών εδαφών, δ)...ε) Οι περιοχαί δια τις οποίας υφίστανται εγκεκριμένα έγκυρα σχέδια πόλεως ή καταλαμβάνονται υπό οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923...στ) [...]». Περαιτέρω, το άρθρο 4 του ίδιου νόμου ορίζει ότι: «1. Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, δια την αποτελεσματικήν και διαρκή προστασίαν των, διακρίνονται αναλόγως προς την ωφελιμότητα και τις λειτουργίας τις οποίας εξυπηρετούν ως ακολούθως: α) Δάση και δασικές εκτάσεις οι οποίες παρουσιάζουν ιδιαίτερον επιστημονικόν, αισθητικόν, οικολογικόν, ή γεωμορφολογικόν ενδιαφέρον [...] β) [...], ε) Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, οι μη εμπίπτουσιν εις οιαδήποτε των κατηγοριών α' έως και δ' 2.[...] 3 [...]». Εξάλλου, στην παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ήδη, ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 1 του ν. 3208/2003, ορίζεται ότι: «ως δασικές εκτάσεις νοούνται και οι οποιασδήποτε φύσεως ασκεπείς εκτάσεις (φρυγανώδεις ή χορτολιβαδικές εκτάσεις, βραχώδεις εξάρσεις και γενικά ακάλυπτοι χώροι) που περικλείονται από δάση ή δασικές εκτάσεις, καθώς και οι υπεράνω των δασών ή δασικών εκτάσεων ασκεπείς κορυφές ή αλπικές ζώνες των ορέων. Στις εν λόγω εκτάσεις, πέραν επιτρεπτών επεμβάσεων που προβλέπονται από την παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 1734/1987 και τα άρθρα 45 έως 61 του παρόντος νόμου, ουδεμία άλλη επέμβαση επιτρέπεται». Όπως προκύπτει από τη σχετική εισηγητική έκθεση, «... με τη συγκεκριμένη διάταξη επιχειρείται η αποτροπή της διάσπασης του δασικού χώρου και διευκρινίζεται ποιες από τις εκτάσεις που περικλείονται στα δάση και στις δασικές εκτάσεις εξομοιούνται προς αυτές. Πρόκειται κυρίως για τα διάκενα των δασών και τις αλπικές και

ψευδαλπικές εκτάσεις οι οποίες, λόγω του υψομέτρου και των δυσμενών για την ανάπτυξη υψηλής ξυλώδους βλάστησης συνθηκών, παραμένουν γυμνές...».

15. Επειδή, κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 998/1979, όπως ίσχυε πριν την κατά τις ανωτέρω αντικατάστασή της, η οποία επαναλαμβάνει ρύθμιση της προϊσχύσασης δασικής νομοθεσίας (άρ. 45 παρ. 2, 3 ν. 4173/ 192Θ, Α' 205, αρ. 1 παρ. 2, 3 ν.δ. 86/1969, Α' 7) για την προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού και τα εντός ή υπεράνω δασών και δασικών εκτάσεων ορεινά χορτολιβαδικά εδάφη, που δεν έχουν ξυλώδη (υψηλή ή θαμνώδη), αλλά ποώδη ή φρυγανώδη βλάστηση και, συνεπώς, δεν υπάγονται στις κατηγορίες των εκτάσεων δασικού χαρακτήρα που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (πρβλ. ΣΤΕ 1309/2005, 2997, 1417/2003), δεδομένου ότι και τα ορεινά αυτά χορτολιβαδικά εδάφη αποτελούν ευπαθή οικοσυστήματα που συνδέονται με το δασικό οικοσύστημα των γύρω εκτάσεων και χρήζουν προστασίας (ΣΤΕ 1309/2005). Τα εδάφη δε αυτά υπάγονται στο θεσπιζόμενο από το νόμο καθεστώς προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων σύμφωνα και με τον προαναφερόμενο νεότερο νόμο (ν. 3208/2003). Εξάλλου, όπως έχει κριθεί (ΣΤΕ 3448/2007 7μ., 3080/2007), τα όργανα του άρθρου 14 του ν. 998/1979, δεσμευόμενα από την μη ελεγχόμενη παρεμπιπτόντως πράξη αναδάσωσης, οφείλουν είτε να απόσχουν από την έκδοση πράξης χαρακτηρισμού, είτε να περιορισθούν απλώς στη διαπίστωση ότι η συγκεκριμένη έκταση έχει κηρυχθεί αναδασωτά και ως εκ του λόγου αυτού αποτελεί δασική έκταση. Περαιτέρω, από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι η απόφαση του δασάρχη και των οικείων επιτροπών σχετικά με τον χαρακτήρα ορισμένης έκτασης ως δασικής ή μη συνίσταται στη διαπίστωση υφιστάμενης πραγματικής (φυσικής) κατάστασης και των τυχόν πρόσφατων αλλοιώσεων της. Ενόψει όμως της συνταγματικής προστασίας των δασών, η σχετική διαπίστωση ανάγεται και στο παρελθόν, όταν η μεταβολή του δασικού χαρακτήρα οφείλεται σε καταστροφή ή παράνομη εκχέρσωση. Εξάλλου, η απόφαση αυτή, που εκδίδεται με τη σύμπραξη του ενδιαφερόμενου ιδιοκτήτη, πρέπει να είναι ειδικώς αιτιολογημένη με την περιγραφή της μορφολογίας του εδάφους, του είδους, της σύνθεσης, της πυκνότητας και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της βλάστησης. Η αιτιολογία αυτή μπορεί να συμπληρώνεται και από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου (ΣΤΕ 3573/2007, 481/2007 και 2009/2003 Ολομ., 1497/2002 Ολομ., 1165/2007, 3909/2006, 2227/2006, 4589/2005, 3100/2005, 2991/2005, 1317/2005, 1147/2004, 895/2004, 87/2004, 3691/2000, 1713/2000 κ.ά.).

16. Επειδή, οι επίδικες εκτάσεις εμπίπτουν μεν στις ευρύτερες εκτάσεις που κηρύχθηκαν ως αναδασωτέες με την 108424/13-9/16-10-1934 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας "Περί κηρύξεως ως αναδασωτέας της περιοχής του λεκανοπεδίου Αττικής" (Β 133). Ενόψει, όμως, του ιδιαίτερου νομικού καθεστώτος που διέπει την επίδικη έκταση και του εξαιρετικά παρωχημένου χρόνου της ως άνω απόφασης αναδάσωσης, η οποία, άλλωστε, προέβλεπε και περιπτώσεις εξαιρέσεως από την αναδάσωση, η Δευτεροβάθμια Επιτροπή δεν μπορούσε να αρκεστεί στην κήρυξη ως αναδασωτέας της ευρύτερης περιοχής του λεκανοπεδίου της Αττικής το 1934 και για το λόγο αυτό να απόσχει του χαρακτηρισμού και συνεπώς, νομίμως προέβη στον ως άνω χαρακτηρισμό της επίδικης έκτασης με αναφορά σε όλα τα στοιχεία του φακέλου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται πόρισμα αυτοψίας, φωτοερμηνείες και εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, που είχαν συγκεντρωθεί ήδη κατά την έκδοση της πράξης χαρακτηρισμού του Δασάρχη Πειραιά και στη συνέχεια κατά τη διαδικασία ενώπιον των Επιτροπών Δασικών Αμφισβητήσεων, και τα οποία αναφέρονται στο χαρακτήρα της επίδικης έκτασης και στις μεταβολές που επήλθαν σ' αυτήν από τα έτη 1933 και μετά. Ειδικότερα, με την ήδη προσβαλλόμενη 13/2003 απόφασή της, η ως άνω Επιτροπή δέχθηκε τα εξής: «Απορρίπτει ως απαράδεκτα τα Υπομνήματα - Προσφυγές του Δήμου Γλυφάδας και των Ελληνικών Τουριστικών Ακινήτων Α.Ε. Δέχεται τυπικά τις λοιπές υπό κρίση προσφυγές. Απορρίπτει στην ουσία τις προσφυγές - αντιρρήσεις: α) του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής, β) της Σ. Α. κλπ. (28) ιδιωτών, γ) της Α. ΑΞΕ. Δέχεται εν μέρει στην ουσία την προσφυγή της Ε. Τουριστικής Α.Ε. Χαρακτηρίζει την έκταση των 278,00 στρεμμάτων στη θέση «Αστέρια Γλυφάδας» περιοχής Δήμου Γλυφάδας, όπως αυτή απεικονίζεται με χρώματα στο απόσπασμα φ.Χ. Γ.Υ.Σ. κλίμακας 1:5.000 Αρ. Φυλ. 6465/3 που συνοδεύει την αριθ. 31/1999 απόφαση της Δ/θμιας Ε.Ε.Δ.Α Ν.Πειραιά και την παρούσα με ημερομηνία 18.6.2003, ως κατωτέρω: Α) Ομόφωνα την έκταση των 61,4 στρ. με πράσινο χρώμα στο διάγραμμα ως Δάσος των παρ. 1 και 5 του Ν. 998/1979. Β) Κατά πλειοψηφία (με ψήφους τρεις έναντι μιας) τις εκτάσεις εμβαδού 116,4 στρ. με χρώμα κόκκινο και 28 στρ. με χρώμα κίτρινο και πράσινη διαγράμμιση, ως τεχνητές δασικές φυτείες της παρ. 4 άρθρου 3 του Ν. 998/1979, ενός μέλους της Επιτροπής και δη του Προέδρου αυτής Δ.Π. δεχθέντος ότι οι εν λόγω εκτάσεις αποτελούν: α) τα 116,40 στρ. χορτολιβαδικές εκτάσεις της παρ. 3 του άρθρου 3 Ν. 998/79, β) τα 28 στρ. δασικές εκτάσεις των παρ. 2 και 5 του άρθρου 3 ν. 998/79. Γ) Τις εκτάσεις συνολικού εμβαδού 72,2 στρ. με κίτρινο χρώμα: Ομοφώνως τα τμήματα Ι και ΙΙ συνολικού εμβαδού 35

στρεμμάτων που βρίσκονται στο βορειοδυτικό άκρο της επίδικης έκτασης, ως χορτολιβαδική έκταση της παρ. 6β του άρθρου 3 του ν. 998/79 β) Κατά πλειοψηφία (με ψήφους τρεις έναντι μιας) το υπόλοιπο τμήμα των 37,2 στρεμμάτων ως χορτολιβαδικές εκτάσεις της παρ. 6β του άρθρου 3 του ίδιου νόμου 998/79, μειοψηφίσαντος του Προέδρου της Επιτροπής Δ.Π., ο οποίος δέχθηκε ότι τα εν λόγω τμήματα που βρίσκονται διασκορπισμένα σ' όλη την έκταση, συνολικού εμβαδού 37,2 στρεμμάτων, αποτελούν χορτολιβαδικές εκτάσεις της παρ. 3 του άρθρου 3. Εξαφανίζει εν μέρει την 31/1999 απόφαση της Α/θμιας Ε.Ε.Δ.Α. Ν. Πειραιά, κατά το μέρος που είναι αντίθετη με την παρούσα...». Στην κρίση της αυτής κατέληξε η Δευτεροβάθμια Επιτροπή αφού έλαβε υπόψη της ότι «όλη η έκταση κατά το απώτερον παρελθόν (1939 και 1945) καλύπτονταν από χορτολιβαδική (φρυγανώδη) βλάστηση, με μονή εξαίρεση το Νότιο-Νοτιοδυτικό άκρο (N-ND) (λοφώδης έξαρση), όπου φύονται και διάσπαρτα άγρια ξυλώδη φυτά (νεαρά πεύκα και θάμνοι αειφύλλων), το ποσοστό εδαφοκάλυψης των οποίων δεν προσδιορίζει καμιά εκ των εκθέσεων φωτοερμηνείας που βρίσκονται στ φάκελο της υπόθεσης για να διαπιστωθεί αν υπερβαίνει το 15%. Μετά το 1953... από την επικαρπώτρια εταιρεία στην επίδικη έκταση διανοίχθηκε πλήρης οδικό δίκτυο, κατασκευάσθηκαν κτίρια και κάθε είδους τουριστικής και οικιστικής φύσεως εγκαταστάσεις και τέλος στους ενδιάμεσους χώρους μεταξύ αυτών, αλλά και σε μη δομημένα διάκενα, φυτεύτηκαν δασικά δένδρα και καλλωπιστικοί θάμνοι καθώς και μικρός αριθμός ελαιόδένδρων. Μόνη εξαίρεση αποτέλεσε το (N-ND) Νότιο-Νοτιοδυτικό άκρο (Λοφώδης έξαρση) όπου καμιά από τις ως άνω δραστηριότητες δεν έλαβε χώρα, οπότε αφέθηκε στη φυσική του εξέλιξη και μόνο περιμετρικά του τμήματος αυτού, καθώς και κατά θέσεις στο εσωτερικό του, πραγματοποιήθηκαν τεχνητές φυτεύσεις. Σήμερα η επίδικη έκταση, με εξαίρεση την προς N-ND λοφώδη έξαρση, εμφανίζεται ως τουριστική εγκατάσταση, με κάθε είδους απαραίτητες για το σκοπό αυτό κατασκευές... που πλαισιώνονται από το απαραίτητο και τεχνητώς δημιουργηθέν πράσινο (πεύκα, καζουαρίνες, κυπαρίσσια, καλωπιστικοί θάμνοι κλπ.). Αντίθετα η λοφώδης έξαρση στο N-ND άκρο, εμβαδού 61,4 στρεμ., στην οποία ... δεν έλαβε χώρα καμιά παρέμβαση δόμησης, εξελίχθηκε σε φυσικό πευκοδάσος ηλικίας 15-45 ετών περίπου, με ποσοστό εδαφοκάλυψης 40-100% και υπόρροφο από αείφυλλα και αποτελεί πλήρες δασικό οικοσύστημα, στο οποίο διαβιεί(σε περιορισμένο αριθμό βέβαια λόγω θέσης και εμβαδού) και η πανίδα της περιοχής...». Ενόψει αυτών η προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής είναι, κατ' αρχήν, νομίμως αιτιολογημένη, όσον αφορά στο χαρακτηρισμό των υπό στοιχεία Α (61,4

στρ. δάσος) και Β (116,4 στρ. και 28 στρ. τεχνητές δασικές φυτείες) εκτάσεων, και είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι λόγοι ακυρώσεως, με τους οποίους υποστηρίζεται ότι δεν περιέχει αναφορά στη μορφολογία του εδάφους, το είδος, τη σύνθεση, την έκταση της βλάστησης, τις επελθούσες πρόσφατες αλλοιώσεις και την κήρυξη της εκτάσεως ως αναδασωτέας με την 108424/1934 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας. Κατά τα λοιπά η αμφισβήτηση της τεχνικής ορθότητας των διαπιστώσεων της Επιτροπής και της κρίσης της για την αποδεικτική βαρύτητα των στοιχείων που οι διάδικοι επικαλέστηκαν ενώπιον της με αναφορά σε επί μέρους προσκομιζόμενες εκθέσεις φωτοερμηνείας ή σε άλλα έγγραφα στοιχεία του φακέλου, εκφεύγει του δικαστικού ακυρωτικού ελέγχου (βλ. ΣτΕ 1497/2002 Ολ., 2009/2003 Ολ.) και κατά το μέρος αυτό ο λόγος είναι απορριπτέος ως απαραδέκτως προβαλλόμενος. Ο ειδικότερος, όμως, ισχυρισμός του αιτούντος Δήμου ότι αναιτιολόγητα χαρακτηρίστηκε έκταση, καθ' ερμηνεία του δικογράφου, 72,2 στρεμμάτων ως χορτολιβαδική της παρ. 6β του άρθρου 3 του ν.998/1979 και όχι ως χορτολιβαδική έκταση της παρ. 3 του ως άνω άρθρου 3, πρέπει να γίνει

δεκτός, διότι η προσβαλλόμενη απόφαση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής δεν αιτιολογεί επαρκώς, με αναφορά στις δασικές εκτάσεις που περικλείουν τα εναπομείναντα χορτολιβαδικά τμήματα, μετά τον ως άνω χαρακτηρισμό των υπολοίπων τμημάτων ως δασικών φυσικών ή τεχνητών, αν τα τμήματα αυτά αποτελούν οργανική συνέχεια του δάσους, κατά τρόπον ώστε να αποτελούν ενιαίο δασικό οικοσύστημα με αυτό (βλ. ΣτΕ 2996/2003).

17. Επειδή, κατόπιν τούτων, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση λόγω ανεπαρκούς αιτιολογίας του χαρακτηρισμού με την προσβαλλόμενη απόφαση των υπό στοιχείων Γ' εκτάσεων των 72,2 στρεμμάτων ως χορτολιβαδικών της παραγράφου 6β του άρθρου 3 του ν. 998/1979, να ακυρωθεί η 13/2003 απόφαση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων Πειραιά κατά το ως άνω μέρος και να αναπεμφθεί η υπόθεση στη Διοίκηση για νέα νόμιμη κρίση ως προς το κεφάλαιο αυτό.

Πηγή: [Νόμος & Φύση](#)